

Rozhovor s Vladimírem Jeřábkem, Výkonným ředitelem a předsedou představenstva KB Penzijní společnosti,

Podpora spoření důchodců by měla zůstat, říká Vladimír Jeřábek

Vyšlo dne: 04.07.2023

Tisk: Právo

Rubrika: Trhy & ekonomika

Rozhovor vedl: Jakub Svoboda

Na otázky odpovídá : ŠÉF KB PENZIJNÍ SPOLEČNOSTI A VICEPREZIDENT ASOCIACE PENZIJNÍCH SPOLEČNOSTÍ ČR:

* Vláda schválila změny ve třetím pilíři. Povede přenastavení státního příspěvku k tomu, že si lidé budou posílat do penzijních fondů více peněz?

Rozhodně je to krok dobrým směrem. Protože lidé si na stáří v penzijních fondech spoří stále relativně nízké částky. Když se podíváme na současná čísla, tak průměrná měsíční úložka je v KB Penzijní společnosti přibližně tisíc korun měsíčně. Kdybychom se ohlédli na poslední změnu výše státních příspěvků v roce 2013, tak tehdy si 70 procent účastníků, kteří spořili nejnižší částky 100 až 299 korun měsíčně, zvýšilo své příspěvky na 300 Kč, aby o státní podporu nepřišli. Stejně tak na druhém konci se zachovalo zhruba 47 procent účastníků, aby nadále využili maximální státní podporu. Nyní očekáváme podobný trend – tedy že většina lidí na jejich úpravu zareaguje pozitivně a úložky si navýší.

* Čekáte, že když důchodcům stát už nebude posílat příspěvky, že třetí pilíř opustí?

Tento krok je podle mě nešťastný a doufám, že nakonec se od něj ustoupí. Pokud penzista ještě zvládá spořit, dělá si polštář pro pozdější období své penze, které bývá z hlediska nákladů na zdravotní a sociální péči náročnější. A tyto zodpovědné lidi by měl stát podporovat. Stát by tu udělal potenciálně velkou chybu, když za cenu úspory, řekněme ročně 1,5 miliardy, „zlikviduje“ dlouhodobé prostředky za zhruba 150 miliard korun, které mohou spolufi -nancovat rozvoj této společnosti. Do prosperity se nelze dostat pouze úsporami, ale investicemi, které naopak zvýší příjem lidí. Z mého pohledu by pomohlo ještě zvážit prvek retroaktivity, protože pokud vláda chce přestat starší lidi motivovat, aby mysleli na své pozdější stáří, měla by to aplikovat jen u nově uzavíraných smluv. Také nemohu pominout fakt, že na jedné straně nám zákon ukládá určité povinnosti, například u transformovaných fondů garantovat nezáporný výnos, a na straně druhé chce stát udělat krok, který může negativně ovlivnit výnosy i ostatním klientům.

* Jak reagujete na časté výtky, že třetí pilíř je do značné míry nefunkční?

Já bych řekl, že je tomu právě naopak. Třetí pilíř je levné a dlouhodobé řešení pro období postproduktivního věku. A je nastaven dobře. Bohužel ho ne všichni lidé ideálně využívají. A bylo by vhodné zvýšit povědomí a vzdělání v této oblasti. Lidé si začínají spořit pozdě, odkládají si málo a neinvestují. To ale nejsou chyby třetího pilíře. Dokud ve společnosti nebude rezonovat – a dost hlasitě –, že zabezpečovat se na stáří je nutnost a lidé se nemají bát odkládat si vyšší jednotky procent svého příjmu měsíčně a že je ideální začít spořit nejpozději s prvním zaměstnáním, tak nelze čekat, že se věci rychle zlepší. Ale vinit z toho třetí pilíř je alibistické. Co považuji za důležité, je posílit roli renty, tedy postupného výběru prostředků po dobu deseti a více let proti jednorázovým výplatám a k tomu klienty motivovat a vést.

* Odměny fondů, to znamená poplatky za správu a zhodnocování peněz, jsou ale u nás vyšší

než jinde, a naopak výnosy relativně nízké – reálně naprostá většina fondů prodělává. Proč?

Toto tvrzení není pravdivé. Stále se odkazuje na analýzu OECD, která sama uvádí, že jsou data neporovnatelná bez znalostí dalších parametrů. Opak je pravdou. Náklady u penzijního spoření patří k nejlevnějším v Evropě a určitě jsou levnější než srovnatelné podílové fondy, a to výrazně. Pokud srovnáváme srovnatelné, je na tom Česko v porovnání s evropskými zeměmi spíše lépe a poplatky jsou tu nižší.

* Když novela projde, má být účinná od 1. ledna. Ke změně výše státního příspěvku má ale dojít až od příštího července. Ministerstvo financí tvrdí, že se na to musíte připravit. Proč to bude trvat tak dlouho?

Jakákoli změna parametrů produktu představuje vždy velmi náročnou a komplexní změnu, a to nejen IT systémů, ale i statutu fondů a dalších oblastí.

* Neobáváte se konkurence nového dlouhodobého investičního produktu (DIP)? Bude ho KB nabízet jako banka?

Jakákoliv snaha o liberalizaci trhu je správná tendence, musí být však udělána za podmínek shodných, a ne diskriminačních pro ostatní řešení. Třetí pilíř je pevně sešněrovan pravidly ve prospěch klientů a stability, například co se týče limitů poplatků pro klienty a limitů provizí pro prodejce. Pokud tyto limity nový produkt mít nebude, tak to není fér. Ale pojďme přímo k DIP. Tento produkt rozhodně nepřinese do systému nové peníze, jen rozmělní ty, které jsou už nyní lidé schopni investovat. Navíc v delším horizontu kvůli vyšším provizím a poplatkům, jak jsem zmiňoval, se může projevit nižšími výnosy pro klienty. Co je nepochopitelné, že v okamžiku, kdy je zde snaha o výplatu ve formě renty po dobu deseti a více let, tak DIP umožňuje jednorázovou výplatu v 60 letech. Podle mého je toto řešení hlavně pro movitější klienty s vyšším příjmem.

* Jaká bude výhoda nového alternativního fondu?

Na jedné straně je alternativní fond vykročen správným směrem pro klienty, kteří jsou ochotni nést větší riziko. Umožní pořizovat do portfolií instrumenty například investováním do komodit nebo nemovitostního trhu. Bohužel jeho konstrukce je navržena tak, že výborný úmysl není uchopen tak, aby byl funkční. Bylo by vhodné udělat další, a ne malé, změny v oblasti renty, likvidity, koncentračních limitů. To je však složitá odborná problematika přesahující prostor tohoto rozhovoru.

* Budou lidé podle vás využívat i možnost přecházet částečně z transformovaných fondů do účastnických?

Přechod klientů z transformovaných fondů do účastnických fondů není novinkou, lidé již dnes přecházejí do účastnických fondů v rámci svojí penzijní společnosti. Dnes už pro klienty máme velmi variabilní řešení od konzervativního až po dynamické, které navíc může klient průběžně sám měnit. Převod využívají zejména lidé, kteří mají před sebou dostatečně dlouhý investiční horizont. Novinkou je částečný přechod k jiné penzijní společnosti, respektive možnost setrvání v transformovaném fondu u stávající společnosti a současně uzavření nové smlouvy s účastnickými fondy u jiné penzijní společnosti. Aktuálně je velmi těžké předvídat, na kolik klienti tuto možnost budou využívat.

* Vláda chce přijít také se státním penzijním fondem. Nemůže to znamenat odliv klientů ze současných fondů?

Celkový koncept státního fondu není vhodný. Stát k tomu nemá kompetence, musel by si je „koupit“ a přeplatit aktuální trh, což by jen zvyšovalo náklady. A 30 let systému naopak ukázalo značnou stabilitu. Stát už několikrát dokázal, že neumí řídit. Produkt, který by byl bezpečný, skvěle vydělávající a levný, prostě neexistuje.

* Jaké změny ve třetím pilíři byste navrhoval vy?

Podle mě je nejpodstatnější automatický vstup do penzijního spoření. To znamená, že při nástupu do

prvního zaměstnání by vám automaticky vznikalo penzijní spoření a nestalo by se, že půjdete do penze nezabezpečen třetím pilířem. V souvislosti s tím dává smysl, aby byl povinný příspěvek zaměstnavatele na penzijní spoření alespoň 0,5 procenta z hrubé mzdy. A stát by měl podporovat výplatu prostředků formou dlouhodobé renty.

Stát by za cenu úspory zlikvidoval dlouhodobé prostředky za zhruba 150 miliard korun.

Celkový koncept státního fondu není vhodný. Stát k tomu nemá kompetence